

ИНДИГИР УОТТАРА

Муома улууһун
общественной-политической хаһыата
indigir-uottara@yandex.ru

12+

Хаһыат 1953 сыллаахха олохтоммута
Сэрэдэбэ, субуотаба тахсар

2020 с. АТЫРДЬАХ ЫЙЫН 22 КҮНЭ СУБУОТА № 67 (5597)

22 августа — День Государственного флага Российской Федерации

Уважаемые якутяне!

От имени руководства Республики Саха (Якутия) и от себя лично поздравляю с Днём Государственного флага Российской Федерации!

Этот значимый для каждого из нас День был учрежден в 1994 году и связан с возрождением исторического флага Российского государства.

Установление триколора одним из государственных символов современной России стало свидетельством обретения нового пути развития, вместе с тем ответственного и достойного принятия многовековой истории великой державы.

Мы глубоко чтим государственный флаг России, он является для каждого из нас символом могущества и единства нашей Родины.

Республика Саха (Якутия) четыре столетия живет и развивается единой судьбой с Россией. Якутия всегда была и остается оплотом российской государственности на бескрайних просторах северо-восточной части страны.

Сегодня перед Дальним Востоком стоят глобальные задачи, которые направлены на обеспечение его динамичного развития и процветания. Роль и участие Республики Саха (Якутия) в этих масштабных преобразованиях значительны.

Мы осознаем всю полноту ответственности, возложенную на нас, по успешной реализации крупных проектов на территории Якутии во благо каждого якутянина и всех жителей России.

Сегодня в День Государственного флага Российской Федерации мы вновь актуализируем свою сопричастность к великой истории нашей страны, живо ощущаем мощь нашей многонациональной страны.

Пусть наша страна уверенно идет по пути динамичного развития, счастье и благополучие каждого россиянина будут незыблемыми приоритетами в реализации государственных целей и задач. Пусть над мирным небом гордо реет Государственный флаг Российской Федерации!

Дорогие якутяне! В этот праздничный день желаю вам благополучия, крепкого здоровья и плодотворной работы.

АЙСЕН НИКОЛАЕВ, Глава Республики Саха (Якутия).

ДОРОГИЕ ЗЕМЛЯКИ!

22 августа отмечается важный и значимый праздник в нашей стране – День Государственного флага Российской Федерации.

Российский триколор объединяет всех нас общим стремлением видеть нашу страну сильным, свободным и процветающим государством. Под флагом Родины наши соотечественники шли в бой за страну, строили новые города и поселки, создавали мощь и величие России – великой державы. Свой весомый вклад в развитие Российского государства вносят и жители нашего района. Легендарный триколор утверждает преемственность поколений, укрепляет патриотический дух, объединяет представителей разных народов и национальностей, проживающих на территории России, в стремлении сделать Россию единым, сильным развитым государством. Наш флаг узнаваем во всем мире как флаг великой страны с богатой историей и традициями государственности.

Успех нашей страны, нашей республики, нашего родного села и района, победы и достижения напрямую зависят от личного вклада каждого из нас.

От всей души поздравляю всех жителей и гостей района с Днём Государственного флага России!

Желаю всем успехов во всех начинаниях, счастья, крепкого здоровья, мира и благополучия.

Пусть всегда в наших сердцах живет чувство гордости за Россию и за наш Государственный флаг.

И. П. ПАВЛОВ, Глава района.

СИРИ СИКСИГИНЭН

СӨ. Ил Дархан Айсен Николаев атырдык быйын 20 күнүгэр Чурапчы улууһугар үлэлээбитэ. Өрөспүүбүлүкэ баһылыга от хаамытын тула мунньах ыһыктын уонна бааһынай хаһаайыстыба салайааччыларын кытары көрсүбүтүн туһунан бэйэтин социальнай ситимигэр суруйбут. «Күн түмүгүнэн тыа хаһаайыстыбатын сайыннарар аабыныстыба тэрийиитин туһунан бырайыагы көрдүбүт. Бырайыак тыа хаһаайыстыбатын онорон таһаарааччыларыгар, бааһынай хаһаайыстыбаларга юридическай, финансовый көмөнү, бизнес-былааннаһына, IT арыаллааһынна көмөлөһөр сорукаах», — диэбит Айсен Сергеевич. Кини бырайыагы сэнээрбитин, атын улуустарга холобур быһыытынан тарҕатыахха сөбүн эппит. Итини таһынан Ил Дархан улууска тыа хаһаайыстыбатын министристибэтин сорох граннара ситиһиллээхтик үлэлиллэрин эппит. Ол курдук Хатылы эдэр фермера Михаил Попов «Агростартап» көмөтүнөн хаһаайыстыбатын кэнэспит. Михаил быйыл үтүн элбэтэр сылтан ыанньыгын ахаанын элбэтэр былааннааһын, оттуур ходуһатын кэнэтэр баалааһын эппит. Улуу дьаһалтатын көбүлээһининэн «Дьэ кэргэн экономикатын сайыннары» дьэн тыа хаһаайыстыбатын түргэнник ситэр салааларын сайыннарыга бырайыак үлэлиир. Айсен Николаев бырайыак кыттыылаахтарын кытары — Мария, Роман Кривошапкиннары кытары көрсүбүт. Быйыл бырайыак көмөтүнөн ыаллар тэпилиссэ атылаһан оҕурсу олордолор итинэнэ сибинньэ уонна уон куурусса ылан итэллэр. «Тыа хаһаайыстыбата — биһиги төрүт дьарыкпыт. Кини сайдытыгар бүгүн сана көрүүлэр наадалар», — диэбит Ил Дархан.

***

СӨ. Сыллата ытыгылар үөрэх үлэһитэрин атырдык ыһынаабы мунньахтара быйыл онлайн барыа. Бу туһунан edersaas.ru СӨ Үөрэбин уонна наукатын министристибэтин сайытыгар сизээн суруйар. Мунньах икки күн, атырдык быйын 25-26 күннэригэр барыаба. Бастагы күн Ил Дархан Айсен Николаев кыттыылаах пленарнай мунньахтан сабаланыа. Быйылы мунньах урукку сылларга курдук киэн бырагыраамалаах. «Качество образования», «Модернизация воспитания», «Цифровая трансформация», «Подготовка кадров», «Современная модель обучения» дьэн хайыскаларынан «төгүрүк остоулар», сэминээрлэр, араас кэпэтиилэр барыахтара. Итинэнэ төрөппүт аһаҕас мунньаһынан түмүктэниэбэ. Ону тэнэ өрөспүүбүлүкэтээби үөрэх тэрилтэлэрин онлайн-быстапкалара тэриллиэбэ. Бырагырааманы ситиһии СӨ Үөрэбин уонна наукатын министристибэтин сайытыгар <https://minobrnauki.sakha.gov.ru/news/front/view/id/3205851> көрүөххэ сөл.

***

СӨ. Тыа хаһаайыстыбатын министриэ Александр Атласов социальнай ситимнэринэн быһа эфир кэмигэр тыа сирин ипотекатын, «Агростартап» граннарын туолуутун туһунан кэпсээтэ. Быйыл тыа сирин биер кэлим сайыннары федеральнай бырагыраама олоххо киирбитэ. Бырагыраама биер хайысхатынан тыа сирин ипотекага буолар. Министир Александр Атласов эппитинэн, Саха сиригэр тыа сирин ипотекагыгар быйыл 350 сайапка киирбитигэр 60-гар 150 мөл. солк сууммага кирдэиит бэрлилбит. Санатабыт, ипотека 23-тэн 65-гэр дьери саастаах тыа сиригэр пропискаалаах, онно олохтоох эр дьонно бэрлилэр. Маны таһынан министир «Агростартап» граннарын туһунан кэпсээтэ. «2019 сылтан үлэлиир «Агростартап»-ка билгигин сүүмэрдээһин бара турар. Быйыл бу бырайыагынан 54 үлэ миэстэтин, 27 сана бааһынай хаһаайыстыбатын тэрийиэхтээхпит. Бастагы сүүмэрдээһин от ыйыгар буолбута, билгигин иккис ытылла турар. Түмүк кэлэр нэдиэлэ сабаланыта биллиэ. Билгигин хамыһыһа сайаапкалары үөрэтэр», — диэтэ министир.

СИА матырыйаалларын.

Айсен Николаев выступил с предложением о создании «цифрового» ТОРа на Дальнем Востоке

Глава Республики Саха (Якутия) Айсен Николаев предложил во вторник, 18 августа, председателю правительства РФ Михаилу Мишустину рассмотреть возможность введения для Дальнего Востока нового режима территории опережающего развития (ТОР) для компаний в сферах наукоемких и цифровых технологий. Предложение прозвучало во время совещания по вопросам социально-экономического развития Дальневосточного федерального округа (ДФО) в Благовещенске.

«Мы предлагаем рассмотреть возможность реализации дополнительных мер поддержки высокотехнологичных проектов Дальнего Востока, в том числе предлагаем такое понятие как территория опережающего развития «цифровая». Основные цели «цифрового» ТОРа — это создание условий для высокотехнологичных бизнесов на Дальнем Востоке и фундамента для долгосрочного развития всего округа. [Также] открытие на Дальнем Востоке офисов и центров ведущих российских компаний, которые ведут бизнес в этой сфере, и создание новых высокооплачиваемых рабочих мест», — сказал Айсен Николаев.

Он отметил, что действующий сейчас режим ТОР привлекает резидентов к конкретному месту, и для компаний IT-сферы можно было бы предоставить возможность дистанционного получения статусов резидента. Айсен Николаев предложил распространить подобные меры и на наукоемкие отрасли.

ТАСС.

#Стопкоронавирус

Предприниматели района на страже здоровья населения

Испокон веков отличительной чертой северян является взаимопомощь друг другу во всем. Ведь только, таким образом, можно выжить в экстремальных условиях жизни на Крайнем Севере. Сегодня это проявляется и в решении любых проблем, в организации и проведении общественных мероприятий и т. д. Самое главное — это еще и чувство патриотизма, что еще ярко проявляется в Год патриотизма.

И в такие непростые в этом году нештатные, как природного, техногенного и санитарно-эпидемиологического характера ситуации в районе, наши предприниматели района активно вносят свою лепту, первыми протягивают руку помощи. В эти дни на добровольные пожертвования предпринимателей района закуплена специальная многофункциональная кровать для изолятора, для инфекционного блока. Об этом рассказала заведующая ГАУ РС(Я) «Центр «Мой бизнес в Момском районе» Наталья Добрянцева: «Предприниматели Момского района объединили усилия и собрали денежные средства в размере 67 тысяч рублей для приобретения многофункциональной кровати для изолятора, в котором могут быть размещены больные коронавирусной инфекцией».

Большую поддержку оказали и главы в организации сбора денежных средств МО «Момский национальный наслег» А.В. Андреев, МО «Улахан-Чистайский национальный наслег» П.М. Мараказов, МО «Соболюхский национальный наслег» А.А. Тарабукин, заместитель главы МО «Индибирский национальный наслег» Н.С.Ким. Такая многофункциональная кровать необходима для оснащения изолятора и эффективного лечения ковидных больных, ее форма имеет механический привод, специальные секции и санитарное оснащение. Конструкция такой кровати обеспечивает комфортное медицинское обслуживание медицинским персоналом больного. Приобретение такой кровати — это существенное подспорье не только в период пандемии, но и в дальнейшем для лечения больных различной этимологии. Наши медики сейчас на сложном и ответственном посту, выполняют очень сложную работу, и сфера здравоохранения больше других нуждается в помощи. Хочется отметить, говорят предприниматели Момы, что помогая больнице, мы в первую очередь помогаем не только им, но и самим себе — своим близким, своему району быть готовыми в борьбе с этой опасной инфекцией».

Наталья Борисовна выражает благодарность многим предпринимателям района, которые не остались равнодушными на стороне в это непростое время. Это М.А. Мальсагов, О.Н. Мараказова, Е.Н. Недвига, Н.Н. Наседкина, В.И. Сокоуртова, Т.В. Иванова, В.Н. Габьшев, О.А. Шкулева, С.С. Фазульянова, Ю.И. Фазульянов, П.Р. Егоров, М.И. Латышева, В.И. Федорова, А.А. Тарабукин, А.А. Гагиев и многие другие, на собранные средства которых хватило на приобретение необходимого оборудования. Это и Надежда Карпова, которая еще обзванивала всем, помогала, собирала средства для добровольцев в тушении пожара.

Пресс-служба
МО «Момский район»

БЫРААБАНЫ ЫЛЫ, ГРАҢЦА ТАХСЫ...

Бу күннэргэ улуус баһылыга **Иван Павлов** Дьокуускайга оробуочай командировката салбанар. Биһиги кэрэспэндьиммит кинини көрсөн кэнники кэмнэргэ кини министристибэлэрдийн, биедэмэстибэлэрдийн бииргэ үлэлээһинигэр туох-ханнык боппууостар көтөбүллүбүттэрин ыйыталаста. Биллэн турар, бас-көс салайааччылар баһылык туруорууларын чыпчылыыах түгэнигэр кыһалбаны тутта устарды быһаары ыла охсубаттар. Сорох боппууостар үөрэтэн көрүүгэ сылдьаллар, хаалаллара эмиз баар суол. Бүгүнгү сэхэргэһи тимэбин сөлүннэргэ биир оннук кыһалбаттан сағалыр ордук интэриһинэй буолуоҕа.

Өрүс кытылынан олоорор нэһилиэнньэлээх пууннарга мотуордаах очоочо байы-тайы баһылыктыын аабыллыбат, кини айаннааһын-бултааһын тын боппууостарын быһаарар абыраллаах тэрил. Өскө урут кыра кээмэйдээх суудуналарынан туһаны быһаарыла кинини соһутан тизэрэ түһэрт буоллахтарына, билгин кинилэр лаппа кытааттылар. Оннук буолуохтаах даҕаны, сыллата бэрт кылгас сайынна ууга сэрэхтээхтик сылдыгы быһаарыларын тутуспакка аҕыйаа суох киһи суорума суолланар, дьон олоһор куттал үөскүүр. Мотуордаах очоочо хаһаайына анал үөрэҕи ааһан кинини ытарга сөптөөбүн туоһулуур быраабаны ылыахтаах. Муомаларга былырын Эдьигээннээҕи лицейтэн исписэлиһтэр кэлэннэр, бағалаах 5 олохтооҕу үөрэтэн барыттар.

Иван Петрович чуолкайдаабытынан, кинилэр быраабаларын ылааларыгар кэккэ уустуктар баар буолбуттар. Ол курдук кини суол-иис тырааныспарын министристибэтигэр уунан сыры управлениетын салайааччытын солбуяаччыта **А. В. Смирновалыын** көрүстэ. Кэпсэти тизмэтинэн муомалар айан үбүн-харчытын ороскуотугар оҕустарбакка олоорор сирдэригэр тургутууну ааһан быраабаны ылылара буолла. Солбуяаччы быһаарбытынан 5 киһилээх хамыһыһа тэриллихтээх, айан

борогуонун кинилэр буолбакка, тустаахтар эбэтэр тэрилтэ уйунуохтаах. Ол иһин кэпсэтэр өрүттэр хас биирдэрэ боппууос бэбиэскэттэн түргэнник уһулларыгар уталыспакка салгыы үлэлигэр сөбүлэстилэр. **И. П. Павлов** миэстэбэр тийдэхпинэ табыллар суолу көрдөөн дьоммор көмөлөһүөхтээхпин дие эрэннэрдэ. Онон кэтэһэн көрүүххэ.

Иккиһинэн, күн бүгүн Муома дьапталбалара төһөлөөх сир баайын кистээн сыталларыгар геологическай чинчийилэргэ лицензиялар ылыллыахтара арыый эрдэ. Оттон сиэнэр, хос сиэнэр үйэлэригэр оройуонна Менделеев таблицатын элеменнэрин туһаҕа таһаары тинийэрэ чуолкай. Онон онуоха диэри тыа хаһаайыстыбатын тумус туттарбыт хайаан да наада. Иван Павлов өрөспүүбүлүкэ тыатын хаһаайыстыбатын министристибэтигэр хаста да төхтөрүйэн сылдьан араас кыһалбалары быһаарыста. Үөрүүлээҕэ баар, оройуонна 5 оттуур мобильнай биригээдэлэр тэрээһиннэригэр министристибэ 253 тыһ. солк. көрүнэргэ тылын биэрбит. Билигин дааннайдарынан Муома оттоһунна 1290 туонна былааннаабыттан 934,5 т хайы-үйэ бэлэмнээтэ, иннэ гынан соруудагы толоруу 72,4% туолла. Хотугу оройуоннарга муомалар уон бастынар истэригэр кирибиттэр, онон буолуо министристибэ олохтоох хоһууттарынан олус астынарын биллэрбит.

Үсүһүнэн, субуаҕай өрөспүүбүлүкэтээҕи «Агростартап» куонкурус ытылынна. Муоматтан Чыбаабылаах нэһилигин олохтооҕо **Г. И. Уваровскай** оройуон баһылыга **И. П. Павлов** өйбүллээх ВКС көнүө кыттыһы ылла. Даҕатан эттэххэ, министристибэ баһылык бэйэтин киһитигэр кыһаллан сирэй кыттыбытын сөптөөбүнэн ахта, урут грант претендентнэрэ бэйэлэрэ эрэ эбиттэр. Арай «Г. Уваровскай кыайылаабынан табыстын, оччоҕо

гранын туохха туттар» дие ыйытыкпар, хоруй манньк: «Кини 20 төбө сылгы, тыраахтыр атылаһахтаах уонна 5 сыл иһигэр сылгытын 60 төбөҕө тизрдиэхтээх. Куонкурус түмүгүн долгуһа кэтэһэбит, үөһэ айылар көмөлөстүннэр дэһэбит».

Төрдүһө, Иван Петрович Муоматааҕы МУП ОДЬКХ үлэтэ нэһилиэнньэни астыннарбатын бэлиэтээн туран, кини олохтоох «Коммунальностытын» сөбүлөн түһэрсэллэрин туһунан «СӨ ОДЬКХ» ГУП салайааччыта **В. С. Чикачев** уон кэпсэтии ыытта. Оччотугар нэһилиэнньэҕэ өнөлөрү оноруу хаачыстыбата үрдүөхтээбэр түмүк оноһулунна.

Бэсһинэ, «Туймаада» ФАПК агрохолдинг салайааччыта **П. С. Ефимов** тын көрсүһүүгэ кэпсэтиилэр Улахан Чыыстайга переработка линиятын, убойнай пуун, дикоростары хомуйуу-туттары тула бардылар. Баары-баарынан эттэххэ, линия уонна пуун үлэлэрин тизимнээхтэр диір кыах суох, бытаары тахсыбыта мэлдьэһилибэт. Ону биир өттүнэн сирэй эпизитинэстээх киһи атын үлэлэригэр ыктарбыта төрүөт буолуон сөптөөбүн баһылык чопчулаата. «Ол да буоллар, сағаламмыт тиһэбэр тизрдилиэхтээх» дие кини этэрэ оруннаах. Дикоростары ФАПК займ биэриэн сөп, ити да үрдүнэн сыана политикагыгар эбии үлэлээһини сенилээхтик ытыахтаахпыт дие Иван Павлов кэпсэтинини түмүктээтэ.

Кэпсэттэ Афанасий ИВАНОВ.

Информация о порядке подтверждения стажа и заработка

Территориальные органы ПФР оказывают полное содействие гражданам в истребовании необходимых для назначения пенсии документов о стаже и заработке.

Все необходимые запросы в адрес работодателей, архивных учреждений, компетентных органов иностранных государств будут направлены Управлением ПФР без участия гражданина.

Оказание содействия проводится как при назначении пенсии, так и до назначения пенсии (при проведении заблаговременной работы).

О результатах проведенной работы гражданин будет проинформирован удобным для гражданина способом (телефон, электронная почта).

Подготовиться к назначению пенсии заранее и получить информацию о сформированных пенсионных правах можно у специалистов по оценке пенсионных прав застрахованных лиц.

Телефон для предварительной записи: 8(41150)2-13-80, кабинет № 4.

Клиентская служба ПФР в Момском улусе.

Биир дойдулаахпыт**ӨЙМӨКӨӨН УОЛА — «БОИНГ-777**

Муоматтан төрүттээх эдэр дьон өрөспүүбүлүкэ, дойду араас куораттарыгар, оройуоннарыгар тахсылаахтык үлэни, айа-тута сылдыбаллар. Оттон Станислав Винокуров Москва куоракка олорор, «Боинг-777» авиалайнер хамандыра. Кини ийэтинэн хаан-уруу дьоно Улахан Чыыстай дьоно-сэргэтэ. Хос эһэтэ Афанасий Иванович, эһэтэ Семен Афанасьевич Слепцовтар бэйэлэрин кэмнэригэр дьонун олобу олорон ааспыттара. Абата Егор Петрович Винокуров Д. П. Коркин үөрэнээччитэ, ССРС көнүл тустууга спорт маастара, түһүлгэлээх тустуук, комсомол босхоломмут эскиртээрэ, оскуола дириэктэрэ, салайар үлэниэт этэ, Өймөкөөнтөн төрүттээх. Ийэтэ Светлана Семеновна Винокурова-Слепцова төрөөбүт тыл уонна литература учуутала, билигин бочуоттаах сынньаланна Дьокуускай куоракка олорор. Биир дойдулаахпыт туһунан бу матырыйаалы аймах дьонун оройуон олохтоохторун билиитигэр, идэни талар эдэр дьонно анаан бэчээттибит.

Редакция.

Бу күннэргэ дойду тэбэр сүрээбин Москва куорат киин Шереметьево аэропордунан Станислав Винокуров хамандырыдаах «Боинг-777» авиалайнер көтөн тахсан, аан дойду куораттарын туһаайытын тутуһар.

Ыраах Өймөкөөн улуунун олохтоохторо Егор уонна Светлана Винокуровтар төрөппүт уоллара Станислав Винокуров лүөччүк идэтин таларыгар сүбэ-ама, өйбүл буолан, Тымныы полюһун ыччата билигин Сахатын сириин Арасыйыа таһымыгар дорбоонноохтук ааттата сылдьар.

Станислав Винокуровы кытта Арасыйыатаабы Салгын флотун күнүн көрсө социальной ситим нөнүө суруйсан, бэрт истин кэпсэтии табыста.

Сөмөлүөт сытын ылаат...

— Станислав Егорович, үгэс быһыытынан, кэпсэтиибитин «хантан хааннаах кимтэн кииннээх...» диэнтэн саҕалааха.

— Мин Өймөкөөн улуунун Томторуттан төрүттэхпин. Орто оскуоланы 1994 сыллааха бүтэрээт, Гражданский авиация Ульяновскайдаабы Үрдүкү авиационнай училищеҕа (УВАУ ГА(ГА) үөрэнэ кирибитим. Бизэ миэстэбэ 50 киһилээх куонкуруһу ааһан, соботох саха ыччата инженер-пилот идэтигэр үөрэнэр дьолго тиксибитим. Билигин Москва куоракка олохсуйан олоробун. «Северный Ветер» авиакомпанияҕа үлэлибин. Шереметьево аэропордунан «Боинг-777» салгын аалын хамандырын быһыытынан экипажын кытта аан дойдутаабы трансатлантической көтүүлэри оноробун.

— Кини «тыый, тобо бэрдэй!» диэн

соһуяа истиэх курдук. Барыта оҕо саастан саҕаланнаҕа дии. Ыраах хоту дойду оҕотугар хайдах лүөччүк буолар санаа кирибитэй?

— Барыта бизэ саастаахпар аан бастаан Ан-2 сөмөлүөтү көрөөт, соһууубуттан саҕаламмыта. Туох эрэ аарыма кыылга майгыннаппытым. Арай аҕам миигин, соһуйан, сөмөлүөтү харабынан «үөрэтэ» турар уолчааны эрчимнээхтик көтөбөн ылаат, ол «кыыл» иһигэр симэн кээстэ. Иһигэр кириэн, тимир олбохтору көрөн өссө соһуйбутум. Хайдах бу тимиргэ олоробун дии санаабытым. Саамай өйбөр хаалбыта – сөмөлүөт сыта! Пилоттары көрөн баран, харабым олох арахсыбат – бу кыраһабайдарын. Көмүскэ тэннээх кылабачыйар погоннарын, фуражкаларын, манан хаалтыстаах көстүүмнэрин өйдөөн хаалбыппын. Биир лүөччүк аттыбынан ааспытыгар бастаан сөмөлүөккэ кириибэр ылбыт сытым муннубар биэрбитэ. Кэлин номнуо уопуттаах лүөччүк буолан баран, дьиэбэр кэлэн, пуормабын уһулан баран, ол оҕо саасыттан умнубат сөмөлүөт сытын муннубар тирдэн, ол бизэ сааспар төннөн ыларым. Ол кэмтэн ыла миэхэ сөмөлүөт сытын саҕа күндү суох.

Бизэ саастаахпар аан бастаан көтүүбэр төнүннэххэ, аны били «кылым» көтөн иһэн, үөһэ-аллара көтүппэт дуо? Үгүс дьон бу түгэни олох сөбүлээбэт буоллахтарына, мин үөрүүбүттэн хайдах да буолуохпун билбэппин. Дьэ, онук бырааһынныкка тэннээх бастакы көтүү кэнниттэн, сөмөлүөттэн тахсаат, дьоммор тугу көрбүппүн-истибиппин кэпсээ да кэпсээ буолбутум. Онтон ыла сөмөлүөтүнэн көтөөрү, дьоммун кытта сайын айы Муома улуунугар олорор эһээбэр дьэ кэргэнинэн оттуу барарбытын кэтээр да этим!

Биримэни сүтэрбэккэ

— Онон оскуолатаабы кэмнэр идэбин чопчу талан кэбистэбин?

— Ахсыс кылаастан лүөччүк буоларга эрдэттэн бэлэмнэнэн барбытым. Ханнык биридимизтэргэ болбомтону ууруохха сөбүн үөрөппитим. Спордунан утумнаахтык дьарыктаммытым. Олохтоох бибилиотэктэтэн «Ким буолуохха?» диэн кинигэни булан ылбытым. Онон гражданской пилот үлэтин ис хоһооно олус бэркэ сырдатыллыбыт этэ. Бу идэни баһылырга туох ирдэбили тутуһуохха сөбүн туһунан ааһан, онон сирдэтинэн дьарыктаным үөрэххэ кириэрбэр олус туһалаабыта.

— Туттарсаргар бэрт улахан куонкуруһу ааспыккын...

— Бастаан утаа Бугуруслааннаабы

орто анал үөрэххэ туттарсар былааннаабым. Ан-2 сөмөлүөккэ үлэли түһэн баран, Санкт-Петербургдаабы Гражданский авиация академиятыгар кириэрэгэ толкуйдааммытым. Оччолорго үрдүк кылаастарга үөрэнэ сылдьан, Ус-Ньяраттан төрөөбүт Томторбор Ан-2 сөмөлүөт лүөччүгүн быһыытынан көтөн кэлэрбин өйбөр онорон, астынарым аҕай. Онтон оскуолабын бүтэрээт, ийэбин кытта үөрэххэ туттарса Дьокуускайдаабыппыт.

Онно тийэн билбиппит, Ульяновскайдаабы үрдүк авиационнай училищетан эксээмэн тутта кэлбиттэр эбит. Ийэм «тута үрдүк үөрэххэ кирибитин ордук» диэн, Ульяновскайдаабы үрдүкү училищеҕа туттарсыбытым. Билигин ийэбэр сөптөөх сүбэни биэрбитигэр истинник махтаана саныбын. Биримэни сүтэрбэккэ, үрдүк үөрэби бүтэрэн, олохпор ситиһилэнэн истэбим дии. Ол кэмгэ Дьокуускайга Саха сириин авиациятын бэтэрээннэрэ Михаил Васильевы, Филипп Сергееви кытта көрсөн, идэм туһунан бэрт элбэби билбитим. Оччолорго кинилэр тыа улун ис турукпун, санаабын олуһун көтөхпүттэрэ. Кинилэргэ махтаалым мунура суох. Түгэнинэн туһанан, бу күндү дьоммун Саха сиригэр гражданской авиация төрүттэммитэ 95 сылынан итиитик-истинник эбэрдэлибин!

Халлаан куйаарын баһылааһын

— Лүөччүк буолан, бастакы көтүүгүн өйдүүгүн дуо?

— Бастакы көтүүм «Як-18Т» үөрэнэр сөмөлүөт этэ. Биллэн турар, бизэ саастаах уолчаантан саҕалаан, аан бастаан сөмөлүөтү көрбүт кэммиттэн бүтүн сөмөлүөтү халлаанга көтүтөн таһаарыым – киһи тылынан кыайан эппэт туруга! Онон үөрүүбүттэн испэр: «Ийэ, аҕа, эһиги уолчаанныт, Стасиккыт, халлаанга бүтүн сөмөлүөтү көтүттэ! Ураааа!» — диэн үөрбүттээхпин. Туох кистэлэ кэлиэй, билигин да үлэбэр туох эрэ улахан ситиһилэннэхпинэ, испэр өрүү төрөппүттэрбин кытта үөрүүбүн үлэстэбин. Оруобуна итинник тыллары «Боинг-777» сөмөлүөт хамандырын

дойдулаахпыт

АВИАЛАЙНЕР ХАМАНДЫЫРА

быһытынан аан бастаан Атлантический акыйааны туоруур долгутуулаах кэммэр дьоммун кытта испэр кэпсэпитим.

— **Оттон Саха сиригэр көтүүн хаһан саҕаламмытай?**

— Үөрэхпин бүтэрэн баран, 1998 сыллаахха Ан-26 сөмөлүөт иккис пилотунан көтүөхтээх этим да, үлэ булбатабым. Хомойуох иһин, бу кэмгэ ыһыллы-тобуллуу буолан, «Саха-Авиа» АХ монкурууттаан, көтүү биллэ аҕыйаан, эдэр исписэлистергэ болдьомто ууруллубат буолбут этэ. Хата, мин дьолбор, 1999 сыллаахха Саха авиациятын патриота Михаил Васильев өйбүлүнэн «Сир-аэро» авиахампаанньага Ан-24 сөмөлүөт иккис пилотунан буолбутум. Ити мин лүөччүк быһытынан бастакы карьерам этэ.

«Боинг» тииттээх сөмөлүөккэ — сахалартан бастакынан

— **Бу сыллар тухары элбэх сөмөлүөтү көтүтүбүгү буолуо?**

— Сүүрбэтгэн таха сыл устата Як-18Т, Ан-24, Ан-26, Ту -154, «Боинг-757», «Боинг-767», «Боинг-777» сөмөлүөттэри көтүтэн кэллим. «Боинг» сөмөлүөтүнэн көтүүнү баһылааһынна соботох сахабын. Аны «Боинг-767» уонна «Боинг-777» сөмөлүөттэргэ хамандыырынан буолбут,

Атлантической уонна Тиэхэй акыйааннары туораан көтөр эмиэ соботох сахабын.

«Боинг-757» уонна «Боинг-767»

сөмөлүөттэргэ инструктор-пилот быһытынан 11 сыл көппүтүм. 2006 сыллаахыта Майамига тийэ сылдьан, «Боинг-777» сөмөлүөтү көрөн баран, бу лайнеры хайаан да көтүспүт киһи дии санаабытым. 2018 сыл алтынньы 22 күнүгэр уон икки сыл санаа ымыыта оносто сылдьыбыт баһам дьэ туолбута. «Боинг-777» сөмөлүөт хамандыырын быһытынан бу сөмөлүөт штурвалын тутан, Шереметьево аэропорттан сүүнэ улахан лайнеры көтүспүтүм!

«5» сыһытара — олобун аргыһа

Өймөкөөн кэскиллээх ыччатын кытта кэпсэтэн баран түмүк онорбутум, Станислав Винокуровка «5» сыһытара олобур олус улахан оруоллаах эбит. Ол курдук биэс саастаабыттан лүөччүк буолуон баҕарбыт. 5 миэстэбэ 50 киһиттэн үөрэххэ киирбит. Оттон үөрэби батыһарын тухары наар «5» сыһытара «дождордоһон», олобур манньык сүнкэн ситиһилэннэбэ дии. Аны 5 оҕолоох дьоллоох ыал аҕа баһылыга! Онон «5» сыһытара Станислав Винокуров — олобун аргыһа. ... Иллэг кэмин Станислав Винокуров тапталлаах кэргэнин уонна биэс оҕотун кытта атараарын сөбүлүүр. Лүөччүк @tripleseven763 инстаграммыгар бэйэтин таптыыр идэтин туһунан, сотору таһаарарга былаанныыр кинигэтигэр анаан бэйэтин санааларын суруйар. Бир дойдулаахпытын, Тымныы полюһа Өймөкөөн чабылхай ыччатын, аан

дойду куораттарыгар көтөр «Боинг-777» сөмөлүөт хамандыырынан үлэтиир саха лүөччүгүн Станислав Винокуровы Арасыйатаабы Салгын флотун күнүнэн истинник эбүрдэлибит уонна санаабыта барыта кэмигэр туоларыгар баҕарарбыт!

**Елена ПОТОЦКАЯ,
«Саха сир» хаһыат.**

Хаартыскалар С. С. Винокурова-Слепцова архыбыттан ылылыннылар.

Автономный дымовой пожарный извещатель с GSM модулем (АДПИ) – устройство, предназначенное для своевременной подачи сигнала тревоги в случае очагов возгорания и отправки SMS уведомлений на заранее запрограммированный Ваш номер сотового телефона или Ваших близких.

В корпусе такого компактного прибора размещаются источник питания и основные рабочие компоненты. Автономные пожарные извещатели, устройства преимущественно для бытового использования. Сразу стоит сказать, что использование автономных пожарных извещателей рекомендуется в небольших по размеру помещениях (квартиры, жилые и загородные дома, гаражи и т. д.). При их использовании рекомендуется размещать не менее одного извещателя в каждое помещение квартиры или дома. Но при условии, что контролируемая прибором площадь полностью перекрывает помещение.

От надежности функционирования пожарного извещателя зависит не только сохранность материальных ценностей в помещении, но зачастую, и жизни людей. Поэтому к техническим и эксплуатационным показателям устройства необходимо подходить со всей ответственностью. Существует ряд параметров которым должен

Служба «01» информирует АДПИ — как способ защиты жилища

соответствовать автономный пожарный детектор:

– Срок автономной работы на одном элементе питания не менее 1 года;

– Наличие светового индикатора сигнализирующего об исправной работе в дежурном режиме функционирования. У большинства моделей периодичность подачи светового сигнала составляет 1 включение в минуту;

– При обнаружении очага возгорания прибор должен подать звуковой сигнал громкостью не менее 85 дБ и продолжительностью не менее 4 мин. По мнению специалистов именно такая сила звука способна разбудить спящего при условии размещения детектора в центре комнаты на потолке;

– Диапазон рабочих температур – 10°С...+50°С;

– Наличие тестовой кнопки перезапускающей прибор при его периодическом тестировании;

– Определение устройством необходимости замены батареи и подача ритмичного звукового сигнала

предупреждения.

Устанавливать автономные пожарные извещатели рекомендуется на потолочных перекрытиях в зонах, где обеспечен постоянный воздухообмен. Установка автономного пожарного извещателя может быть осуществлена собственными силами без применения какого-либо специального инструмента. В комплекте с устройством должна лежать подробная инструкция, содержащая следующие условные разделы: монтаж, строение, правила эксплуатации, разрешенные и запрещенные действия над прибором.

Установленный АДПИ – огромный шаг на пути обеспечения безопасности вас и ваших близких в случае возникновения пожара.

**И. М. ФЕДОРОВ,
врио Главного государственного инспектора ОНД и ПР по Момскому району УНД и ПР ГУ МЧС России по РС (Я).**

ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ НВК "САХА"

ПОНЕДЕЛЬНИК 24/08

06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+
 07:30 - САНА КУН 6+
 09:00 - ТИЭРГЭН 12+
 09:30 - Кэл, оло, сэхэргэниэх 12+
 10:30 - Мультфильмы 6+
 10:45 - Бастын клип 6+
 11:00 - САЙЫН 2020 12+
 12:00 - Новости 12+
 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+
 12:30 - Кыайы-75 12+
 12:45 - Аал-луук мас 12+
 13:30 - Новости 12+
 13:45 - Актуальное интервью 12+
 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+
 15:00 - Новости 12+
 15:15 - Сэхэн сирэ 12+
 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 18:00 - Новости 12+
 18:15 - Актуальное интервью 12+
 18:30 - Золотой фонд 12+
 19:00 - Новости 12+
 19:15 - САЙЫН 2020 12+
 20:15 - Дойдум дьоно 12+
 20:30 - "Саха Сирэ"
 21:00 - Т.О.К. 12+
 22:00 - ТИЭРГЭН 12+
 22:30 - "Саха Сирэ"
 23:00 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+
 00:00 - САЙЫН 2020 12+
 01:00 - Аал-луук мас 12+
 01:45 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 02:45 - ТИЭРГЭН 12+
 03:15 - Т.О.К. 12+
 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+

ВТОРНИК 25/08

06:00 - ТЫЫННААХ ДОРҔООН 12+
 06:45 - Бастын клип 6+
 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+
 07:30 - САНА КУН 6+
 09:00 - ТИЭРГЭН 12+
 09:30 - Кэл, оло, сэхэргэниэх 12+
 10:30 - Мультфильмы 6+
 10:45 - Бастын клип 6+
 11:00 - САЙЫН 2020 12+
 12:00 - Новости 12+
 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+
 12:30 - Кыайы-75 12+
 12:45 - Аал-луук мас 12+
 13:30 - Новости 12+
 13:45 - Актуальное интервью 12+
 14:00 - АСЧЫТТАР 12+
 15:00 - Новости 12+
 15:15 - Сэхэн сирэ 12+
 16:00 - ИДЭБИН ТАБА ТАЛ 6+
 16:15 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 16:45 - ФОНД ПАМЯТИ 12+
 17:00 - ТЫЫННААХ ДОРҔООН 12+
 17:45 - Бастын клип 6+
 18:00 - Новости 12+
 18:15 - Актуальное интервью 12+
 18:30 - Золотой фонд 12+
 19:00 - Новости 12+
 19:15 - САЙЫН 2020 12+
 20:15 - Дойдум дьоно 12+
 20:30 - "Саха Сирэ"
 21:00 - Интеллектуальная игра 12+
 22:15 - ТИЭРГЭН 12+
 22:45 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+
 23:45 - Бастын клип 6+
 00:00 - "Саха Сирэ"
 00:30 - САЙЫН 2020 12+
 01:30 - Аал-луук мас 12+
 02:15 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 03:15 - Интеллектуальная игра 12+
 04:30 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+

ЧЕТВЕРГ 27/08

06:00 - ТЫЫННААХ ДОРҔООН 12+
 06:45 - Бастын клип 6+
 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+
 07:30 - САНА КУН 6+
 09:00 - ТИЭРГЭН 12+
 09:30 - Кэл, оло, сэхэргэниэх 12+
 10:30 - Мультфильмы 6+
 10:45 - Бастын клип 6+

20:00 - Дьо5ур 6+
 20:15 - Дойдум дьоно 12+
 20:30 - "Саха Сирэ"
 информационная программа 12+
 21:00 - Интеллектуальная игра 12+
 22:15 - ТИЭРГЭН 12+
 22:45 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+
 23:45 - Бастын клип 6+
 00:00 - "Саха Сирэ"
 00:30 - Сэхэн сирэ 12+
 01:15 - Дьо5ур 6+
 01:30 - Аал-луук мас 12+
 02:15 - ИДЭБИН ТАБА ТАЛ 6+
 02:30 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 03:00 - ФОНД ПАМЯТИ 12+
 03:15 - Интеллектуальная игра 12+
 04:30 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - АСЧЫТТАР 12+

СРЕДА 26/08

06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+
 07:30 - САНА КУН 6+
 09:00 - ТИЭРГЭН 12+
 09:30 - Кэл, оло, сэхэргэниэх 12+
 10:30 - Мультфильмы 6+
 10:45 - Бастын клип 6+
 11:00 - ТЫА ЫЧЧАТА 12+
 11:45 - Дьо5ур 6+
 12:00 - Новости 12+
 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+
 12:30 - Кыайы-75 12+
 12:45 - Аал-луук мас 12+
 13:30 - Новости 12+
 13:45 - Актуальное интервью 12+
 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+
 15:00 - Новости 12+
 15:15 - Сэхэн сирэ 12+
 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 18:00 - Новости 12+
 18:15 - Актуальное интервью 12+
 18:30 - Золотой фонд 12+
 19:00 - Новости 12+
 19:15 - САЙЫН 2020 12+
 20:15 - Дойдум дьоно 12+
 20:30 - "Саха Сирэ"
 информационная программа 12+
 21:00 - Интеллектуальная игра 12+
 22:15 - ТИЭРГЭН 12+
 22:45 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+
 23:45 - Бастын клип 6+
 00:00 - "Саха Сирэ"
 информационная программа 12+
 00:30 - Сэхэн сирэ 12+
 01:15 - Дьо5ур 6+
 01:30 - Аал-луук мас 12+
 02:15 - ИДЭБИН ТАБА ТАЛ 6+
 02:30 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 03:00 - ФОНД ПАМЯТИ 12+
 03:15 - Интеллектуальная игра 12+
 04:30 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - ГОТОВИМ ВКУСНО 12+

ПЯТНИЦА 28/08

06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+
 07:30 - САНА КУН 6+
 09:00 - ТИЭРГЭН 12+
 09:30 - Кэл, оло, сэхэргэниэх 12+
 10:30 - Мультфильмы 6+
 10:45 - Бастын клип 6+
 11:00 - ТЫА ЫЧЧАТА 12+
 11:45 - Дьо5ур 6+
 12:00 - Новости 12+
 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+
 12:30 - Кыайы-75 12+
 12:45 - Аал-луук мас 12+
 13:30 - Новости 12+
 13:45 - Актуальное интервью 12+
 14:00 - КЭРЭ КИСТЭЛЭНЭ 12+
 15:00 - Новости 12+
 15:15 - Сэхэн сирэ 12+
 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 18:00 - Новости 12+
 18:15 - Актуальное интервью 12+
 18:30 - Золотой фонд 12+
 19:00 - Новости 12+
 19:15 - САЙЫН 2020 12+
 20:15 - Дойдум дьоно 12+
 20:30 - "Саха Сирэ"
 информационная программа 12+
 21:00 - Интеллектуальная игра 12+
 22:15 - ТИЭРГЭН 12+

22:45 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+
 23:45 - Бастын клип 6+
 00:00 - "Саха Сирэ"
 информационная программа 12+
 00:30 - САЙЫН 2020 12+
 01:30 - Аал-луук мас 12+
 02:15 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+
 03:15 - Интеллектуальная игра 12+
 04:30 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - КЭРЭ КИСТЭЛЭНЭ 12+

СУББОТА 29/08

06:00 - ТЫЫННААХ ДОРҔООН 12+
 06:45 - Бастын клип 6+
 07:00 - Саха итэ5элэ 12+
 07:30 - Геван 12+
 08:00 - Кэл, оло, сэхэргэниэх 12+
 09:00 - Дойдум дьоно 12+
 09:15 - Истин' илдьит 6+
 10:00 - ТИЭРГЭН 12+
 12:00 - Новости 12+
 12:15 - ТИЭРГЭН 12+
 12:45 - Аал-луук мас 12+
 13:30 - Новости 12+
 13:45 - Ис сурэхтэн 12+
 15:00 - Новости 12+
 15:15 - ТВ СПОРТ 12+
 18:00 - Новости 12+
 18:15 - Истин' илдьит 6+
 19:00 - Новости 12+
 19:15 - Клевая рыбалка 12+
 19:45 - Охота и рыбалка 12+
 20:15 - ЭН-СУЛУСКУН 12+
 22:15 - Кэнсиэр 6+
 00:00 - ТВ СПОРТ 12+
 02:15 - ЭН-СУЛУСКУН 12+
 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+

ВОСКРЕСЕНЬЕ 30/08

06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+
 07:00 - Простые истины 12+
 07:30 - Геван 12+
 08:00 - Чэгин буол 12+
 09:00 - Будем вместе 12+
 09:15 - Истин' илдьит 6+
 10:00 - САЙЫН 2020 12+
 11:00 - САЙЫН 2020 12+
 12:00 - Новости 12+
 12:15 - САЙЫН 2020 12+
 13:15 - Бастын клип 6+
 13:30 - Новости 12+
 13:45 - Ис сурэхтэн 12+
 15:00 - Новости 12+
 15:15 - ТВ СПОРТ 12+
 18:00 - Новости 12+
 18:15 - Истин' илдьит 6+
 19:00 - Новости 12+
 19:15 - Клевая рыбалка 12+
 19:45 - Охота и рыбалка 12+
 20:15 - УНКУУЛЭЭ 12+
 22:15 - Кэнсиэр 6+
 00:00 - ТВ СПОРТ 12+
 02:15 - УНКУУЛЭЭ 12+
 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:00 - КЭРЭ КИСТЭЛЭНЭ 12+

Предпринимательство

КРУГЛЫЙ СТОЛ С УПОЛНОМОЧЕННЫМ ПО ЗАЩИТЕ ПРАВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ

20 августа состоялось заседание Круглого стола в программе ZOOM с Уполномоченным по защите прав предпринимателей республики Саха (Якутия) Альбиной Кычкиной .

В заседании приняли участие первый заместитель главы Момского района **Владислав Корякин**, заведующий ГАУ РС(Я) Центр «Мой бизнес в Момском районе» **Наталья Добрянцева**, члены

Координационного Совета малого и среднего предпринимательства Момского района и предприниматели.

Корякин В.В. предоставил информацию о ведении бизнеса в районе. Предприниматели Момского района хорошо осведомлены о последних изменениях в сфере бизнеса и экономики, их интересовали следующие вопросы: «Как новая концепция развития Арктики повлияет на деятельность предпринимателей?», «Какие новые возможности появятся для предпринимателей Севера?». Кроме того, они подняли вопрос о проблемах, которые могут возникнуть в связи с отменой ЕНВД, переходом на новые режимы налогообложения и угрозой уменьшения числа индивидуальных предпринимателей.

Как всегда, актуален вопрос субсидирования затрат на авиаперевозку продуктов питания, таких как овощи,

фрукты, и молочные продукты. На сегодня стоимость авиатарифа на груз составляет 220-260 рублей за килограмм веса. Задали и насущный вопрос о безотлагательном решении оплаты местного грузоперевозчика по перевозке грузов ГУП ЖКХ с просрочкой оплаты до 8 месяцев.

Альбина Егоровна внимательно выслушала всех предпринимателей, каждый вопрос и предложение, так как задача по защите бизнеса арктических зон стоит на особом контроле.

По итогам встречи решено продолжить работу в таком формате, в том числе и для проведения консультаций по вопросам изменений в законодательстве.

Наталья ДОБРЯНЦЕВА,
заведующая ГАУ РС(Я) «Центр «Мой бизнес в Момском районе».

Саха атынан саха сылгыһыта Англияҕа тиийиэ дуо?

Англия олохтооҕо Никита Греци кэлэр 2021 сылга бүтүн Россияны унуордаан, дойдутугар Англияҕа диэри саха сылгытынан айанна турунар баҕатын биллэрбитэ. Англичанин харса суох санаатын биһиги биир дойдулаахпыт, бэйэтэ биллиилээх айанныт, саха сылгытын пропагандаһа, «Муус Хайа» тэрилтэ генеральной директора Егор Петрович Макаров өйүүргэ ылысыпта.

Никита Греци кулун тутарга Саха сиригэр кэлэ сырыттаһына кинини уонна Егор Петровиһы Ил Түмэн бастакы вице-спикерэ Александр Жирков анаан көрсүбүтэ. Көрсүһүүгэ Александр Жирков Никита Грецигэ: «Россиятан Англияҕа айыгин кытта саха сылгытынан саха кийитэ айаннаахтаах. Иккиэ буолан барын», – диэн этии киллэрбитэ. Саха сириттэн бу айанна күүс-көмө буолуохпут диэн эрэннэрбитэ.

Англия айанныта А.Н. Жирков этиитин ылынан, Европаҕа тэрийээччилэрин кытта сүбэлэһиэх буолбута. Сотору буолан баран кини Англияттан айанна Саха сириттэн аргыстаах турунарга бэлэмин туһунан биллэрбитэ.

Егор Петрович уонна Александр Жирков Англияҕа сылгыга үөрүйэх олохтоох саха кийитин булан ытарга сүбэлэспиттэрэ. Сотору Егор Макаров Өймөкөөнтөн Дугуйдаан Винокуров диэн эдэр сылгыһыты булан кэспэспитэ.

Бэс ыйыгар Дугуйдаан Винокуров А.Н. Жирков ынырытынан Дьокуускайга кэлэн, Е.П. Макаровы кытта Ил Түмэннэ көрсүһүү буолбута. Сүбэлэһини түмүгэр бу айанна Саха сириттэн олохтоох сылгыһыты хайаан да тэрийэн ытарга быһаары ылыныллыбыта.

Дугуйдаан Винокуров өрөспүүбүлүкэ аатырбыт сылгыһыта Семен Львович Винокуров уола, оҕо эрдэбиттэн сылгыга

эриллэн улааппыт киһи. Никита Грецини кытта Егор Макаров билиһиннэрбитэ. Греци Өймөкөөннө Үчүгэйгэ тиийэ сылдыбыта. «Дугуйдаан – удуор сылгыһыт, сытыы-хотуу, барыга-бары дэгиттэр, сыстаҕас, дьобурдаах. Англияҕа саха кийитин тэрийэн саха сылгытынан айанныыр туһунан Александр Николаевич этиитэ сөптөөх. Улахан суолталаах, кэскиллээх бырайыак үөскээн табыста. Өйбүл улаатта. Билигин сэтинни ыйтан айанна тэрини сабаланаан киһирэн барыаҕа», – диир Егор Макаров.

Сотуругаабыта бу ыраах айан туһунан көбүлүүр бөлөх сүбэ муньаҕа буолла. Муньааха Ил Түмэн бастакы вице-спикерэ континентан континенна атынан айанна Англия айаннытын кытта саха айаннытын кытыннарарга, өрөспүүбүлүкэҕэ бу айанна көмөлөһөр анал бөлөбү тэрийэргэ этиилэри онордо. Мустубут дьонно туһаайан Александр Жирков: «Бу ыраах айан. Саха сылгытынан саха кийитэ бүтүн Россияны, Европаны унуордаан, Англияҕа, Лондонга тиийиэҕэ. Сырыы табылынааһына, хотугу тыйыс дойдуга ханнык дьон олорорун, туох дьарыктаабын, саха норуотун, культуратын аан дойду бүтүннүүтэ атыннык көрүөҕэ. Бу айаны сүүһүнэн омук дьоно сэргии. Дьөһөгөй оҕотун тулуурун, күүһүн-уоһун сөбүө, олонхо дойдутун туһунан билиитэ кэниэ, ытыктабыла улаатыа. Англия айанныта саха сылгытынан диэн буолбакка, саха айанныта саха сылгытынан Англия айаннытын кытта биһиргэ континентан континены унуордааһыннара биһиги норуоппугар улахан суолталаах культурнай көстүү буолуоҕа», – дитэ.

Александр Жирков этиитин тыа хаһаайыстыбатын министирэ А.П. Атласов, тас дойдулары кытта сыһыан министирэ Г.В. Кириллин, ону таһынан муньааха кыттыбыт культура, экономика, туризм, эргийэн министиэристибэлэрин бэрэстэбиитэллэрэ, аграрнай университет салалтата өйөөтүлэр.

Билинни бигэргэтиллэ илик барылынан атынан айан Россия биир уһугуттан – Магадантан сабаланааҕа. Салгыы Өймөкөөнүнэн Дьокуускайга кэлиэхтэрэ. Онтон Байкалынан, Алтайынан Москва нөнүө түһэн, Европаҕа тахсыахтара.

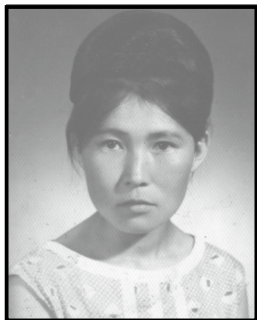
Бу урукку өттүгэр ким даҕаны сорунан көрбөтөх сөбүмэр айан уһуна 1500 көстөн ордук буолуоҕа. Лондонга тиийэн түмүктэниэҕэ. Александр Жирков эптитин курдук, сатаан дьаһаннаһытына бу айан Саха дойдутун, саха олобун, саха дьарыгын аан дойдуга туспатык көрдөрөр биир улахан суолталаах хамсаныы буолуоҕа. Сатаннар, табылынар ханнык!

Людмила НОГОВИЦЫНА.
«Ил Түмэн» хаһыаттан.

Биһиги аймах бары таптыыр, убаастыыр балтыбыт, эдьийбит **Мария Афанасьевна Слепцова** 72 сааһыгар уһун, ыарахан ыарыыттан күн сириттэн хомолтолоохтук күрэммитэ 40 хонуга буола оуста.

Мария – ийэтэ, аҕата Күннэй диэн таптаан ааттыыр кып-кыра, сьп-сырдык кыысчааннара Суон Тиит тоҕойугар алтынны 28 күнүгэр 1948 сыллаахха күн сирин көрбүтэ. Алта оҕолоох пиэрмэ сэбиэдиссэйэ Афанасий Гаврильевич уонна Муома сирин бастың ыанньыксыта Анна Николаевна Слепцовтарга үһүс оҕон төрөөбүтэ. Ийэтинэн эбэтэ Мария Старостина аатын бу кырачаан кыыстара илдьэ сылдыбыта. Аҕатынан эһэтэ Хабырыыс оҕонньор элбэх уолаттардаах сис ыал буолан, Хонуу тоҕойугар «Ыаҕас ыйаабыкка» олорбута. Кини ийэтэ Өймөкөөн Кривошапкиннарын ыччата этэ диэн кэпсээн уос номоҕо буолара.

Төһө да кып-кыра, хатыңыр, сэмэй кыысчаан буоллар, ырыаһыта кыратыттан биллэрэ. 1958 с. аатырбыт самодетельной композитор Георгий Максимович Никифоров бэлиэтин көрөн, 10 сааһыттан сценаҕа таһааран ыллатара, астынара, иккиэн түспүт хаартыскалара билигин да

СЫРДЫК ӨЙДӨБҮЛҮ ХААЛЛАРЫТА

баар. Онтон улаатан баран, «Играй, душа моя, гармонь сибирская» диэн Сибиир уонна Хотугулуу-Илинни регионнаабы телевизионнай фестиваль лауреата С. Г. Сивцев баянист дьыэ кэргэнэ Суон Тиит кулуубугар тэрийбит хоругар, ансаамбылыгар, 1968 с. Дьокуускай куоракка фестивалга кыттан лауреат аатын ылбыта. Кини куолаһыгар К. Ануфриева «Сайылыгым барахсан», «Толуу астаах туорабым» диэн ырыалара олус барсар этилэр. Онон дьобурдаах, улуу музыканнарга түбэһэн, талаана арыллан, олобун устата Халымаларынан, Абыһынан, Өймөкөөннө, куорат чугаһынаабы улуустарынан ылаан-туойан кэлэрэ.

Кэлин иистэннэн идэтигэр үөрэнэн баран, быткомбинат кэлэктиибигэр ситиһилээхтик үлэлээн, фестивалларыгар кыттыһан, от хомууругар уо. д. а. общественной суботуннактарга, тэрээһиннэргэ куруутук актыбынайдык кытара. Ол быһыгар элбэх оҕолоох эдьийигэр оҕолоно киридэбинэ, ас астаан, араас утаҕы буһаран, дьаһайан

ытааччы. От үлэтигэр итиччэ намчы көрүннээх кыыс биир гааҕа тийэ от мунһарын зено биригэдьиэрэ сөбөрө. Салаа да оту хаалларбакка, бугууларын саас-сааһынан нарылаан, олус түргэн туттуулаах мунһааччы этэ. Аймахтарын, бииргэ төрөөбүттэрин элбэх оҕолорун көрүүгэ-харайыга кыра эрдэбиттэн оҕоһута уонна кырачааннарын кытта хаартыскаҕа түһэрин олус сөбүлүүрө, астынара. Кини эбэтин Маайа былыргы кырачаан хомуһун илдьэ сылдыра онна хомуска бэркэ оонньуура.

Муома сирин көмүс күөмэйдээх ырыаһыт күөрэгэйэ Мария Афанасьевна биһиэхэ барыбытыгар сырдык мөссүөнэ сүрэхпитигэр өрүү баар буолуоҕа. Чугас дьонугар сүбэтэ-амата, күөс-көмө буолара ыччаттарытыгар холобур буола туруоҕа.

Күндү киһибит, быраһаай. Ийэ буорун эийэхэ сымнаҕас суорбан буоллун, Эйигин куруук ахта-саныы сылдыахпыт.

Эдьийбитин сүтэрбит ыар күннэрибитигэр күөс-көмө буолбут чугас аймахтарытыгар, көмөлөспүт дьоннорго, тиһэх суолугар бырастылаһа кэлбит дьонно барыларыгар махтанабыт.

Бииргэ төрөөбүттэрэ, аймахтара.

Күндүтүк саныыр, ытыктыыр киһибит **СТАРКОВ Николай Прокопьевич**

ыарахан кыысчаан олохтон туораабытынан эдьийигэр Надежда Софроновнаҕа, балтыгар Василинаҕа, санаһыгар Мария Михайловнаҕа, быраагыгар Димаҕа, балтыгар Изаҕа, сиэн балтыгар Машаҕа, түөтэтигэр Антонина Афанасьевнаҕа, чугас аймахтарыгар дирин кутурҕаммын тиздэбин.

Ыар аһыгытын тэннэ үллэстэбин.
Ф. Е. Седалищева.

Ытыктабыллаах Слепцова Надежда Софроновнаҕа, дьыэ кэргэнигэр таптыыр быраата, таайдара

СТАРКОВ Николай Прокопьевич ыарахан ыарыыттан орто дойдуттан барбытынан дирин кутурҕаммын тиздэбин.
Раиса Петровна.

Истинник саныыр быраапытыгар, убайытыгар Валентинга, кини оҕолоругар Айталынаҕа, Анатолыга, Оксанаҕа, сиэннэригэр, аймахтарыгар таптыыр кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ, кийиттэрэ

ГУЛЯЕВА Зоя Никитична ыарахан ыарыыттан олохтон барбытыгар дирин кутурҕаммын тиздэбин.
Ыар сүтүкүтүн тэннэ үллэстэбин.
А. Р. Константинова дьыэ кэргэнэ.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ

село Хонуу

	Суббота 22 августа	Воскресенье 23 августа	Понедельник 24 августа	Вторник 25 августа
Дневная температура	+10	+8	+9	+10
Ночная температура	+3	0	-1	-1
Давление	739 мм	742 мм	744 мм	747 мм
Ветер	4 м/с (СЗ)	4 м/с (СЗ)	3 м/с (СЗ)	3 м/с (СЗ)
Облачность				
Осадки				

Администрация МО «Момский национальный наслег» выражает глубокое соболезнование главному специалисту Старкову Сергею Анатольевичу, матери Елене Степановне и всем родным и близким по поводу безвременной кончины горячо любимого дяди

СТАРКОВА Николая Прокопьевича.

Разделяем вашу невосполнимую утрату. Крепитесь, скорбим вместе с вами.

Муоматтан төрүттээх куоракка олоһор педагогическай үлэ бэтэрээнэ Слепцова Надежда Софроновнаҕа, кини оҕолоругар таптыыр сиэн быраата, таайдара, бары чугас дьонноругар күндү киһилэрэ

СТАРКОВ Николай Прокопьевич ыарахан ыарыыттан орто дойдуттан барбытынан дирин кутурҕаммытын тиздэбин.
Ыар аһыгытын тэннэ үллэстэбин.
Дьокуускай куораттан биир идэлээхтэрэ.

Тэрийэччи: СӨ
Бырабыталдыстыбата,
"Сахабэчээт" СӨ Судаарыс-
тыбаннай автономнай тэрилтэтэ.
Таһаарааччы: "Сахабэчээт" СӨ
Судаарыстыбаннай автономнай
тэрилтэтэ.
677000, Дьокуускай к.
Орджоникидзе уул., 31 №-рэ, 124 каб.,
тел./факс: 8(4112)343917.
e-mail: sakhapечat@mail.ru
Генеральнай дириэктэр
Н. М. Стручкова.

Сибээс эйгэтин информационнай технология уонна маассабай коммуникация наһарун федеральнай структуратын Саха сиринээҥи бырабыланын 20.06.2019 с. бэрилинбит сибидиэтэлиститэтин ПИ № ТУ 14-00520

Кылаабынай редактор
М. П. СТАРКОВА.

Хаһыат нэдиэлээ иккитэ таһар.
Редакция кирибит суруктар төһүбүттэр.
Матырыйаалга ахтылар чаччылар иһин эппитинэн сурук ааптара сүгэр.
Ааптар суругар этиллэр санаа хаһыат тутуһар хайысхатыттан атын буолуон сөп.
Быллэриилэр, рекламалар ис хоһоонноругар эппитинэнни тустаах киһи сүгэр.
® Реклама быһытынан бэчээттэнэр.

Хаһыат 67 №-гэр 16 ч. илин баттанна, 17 ч. график быһытынан бэчээкэ бэрилиннэ. Компьютернай талыта, верстка оройуоннаабы «Индибир уоттара» хаһыат редакционнай-полиграфическай комплекска оһоһулан бэчээттэннэ.
Редакция, типография, таһаарааччы аадырыһа: Муома улуһа, Хонуу сэл., кап. Елкин уул. 4 №-рэ. Кээмэйэ 1 усул. бөч. л. Тиража 360.
Сыаната дуоһагар быһытынан. Телефоннара: 8(411502)-10-21. Электроннай почта: indigir-uottara@vandex.ru